

PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Batxillerat / Grau			
Assignatura		1H001I HISTÒRIA DE L'ESGLÉSIA ANTIGA [1G1002]			
Any	2n FTC 1r FHEAG	Curs	2019-2020	Valor lectiu	5 ECTS
Període lectiu	Primer semestre	Hores setmanals	3	Cicle	Primer - Grau
Professor/a	Dtnd. Robert Baró			Llengua	Català

Descripció de l'assignatura:

El curs té com a objectiu una aproximació als orígens i als primers passos de l'Església, des dels seus principis judeocristians fins a la mort del papa Gregori el Gran (604). En aquest marc temporal es produeix un dels aspectes més decisius de la història de l'Església a l'antiguitat: passa de ser perseguida a convertir-se en pilar teocràtic del poder polític. L'expansió de l'evangeli en el món conegut aleshores —l'Imperi romà— coneix diverses fases. Primer, una etapa de rebuig mutu que té les persecucions com a principal característica. Després, una profunda cristianització de l'Imperi que culminarà en la consecució de l'Imperi romano-cristià en el segle IV, entre Constantí i Teodosi. La unió entre el tron i l'altar es perpetua sempre més, fins i tot després de la desaparició de l'Imperi d'Occident l'any 476 en els regnes germànics, embrions de les monarquies medievals.

Temari abreujat:

1. Les primeres comunitats dels cristians de matriu jueva al segle I i la seva expansió: Jerusalem, Antioquia, Alexandria, Roma. La persecució de Neró a Roma i els martiris de sant Pere i sant Pau.
2. L'Església al segle II i III: l'aparició de les primeres heretgies: gnosis i marcianisme. Entre la propaganda i l'apologia. La topada amb el culte imperial i las persecucions contra els cristians amb edictes especials per motius de fe. Els màrtirs.
3. La Pau de l'Església al segle IV. Constantí i la teologia política d'Eusebi de Cesarea. Controvèrsies trinitàries: La crisi arriana. La conversió de l'Estat romà a l'ortodòxia nicena amb Teodosi. La cristianització de l'Imperi i la seva administració territorial: patriarcats, diòcesis i províncies. El paper de Roma i els inicis del papat. El monaquisme.
4. L'Església del segle V i les heretgies cristològiques: nestorianisme i monofisisme. Els concilis d'Efes (431) i Calcedònia (451). El triomf de l'ortodòxia i el paper del papa Lleó el Gran. Les primeres incursions dels "bàrbars" i la reflexió de la vulnerabilitat de l'Imperi romano-cristià. Desfeta política de l'Imperi d'Occident (476).
5. L'Església i els pobles germànics a finals del segle V i segle VI: Visigots, Ostrogots, Francs. Ressorgiment de l'arrianisme dels "bàrbars" i la seva conversió al catolicisme: Clodoveu (Francs) i Recared (Visigots).
6. La vida quotidiana dels cristians en l'Imperi romà. Segregació social de les comunitats cristianes. La promoció social i econòmica dels senatorials en la jerarquia eclesiàstica. L'organització del culte litúrgic en les esglésies i la cristianització del temps en l'any litúrgic. Expressions cristianes davant la mort.

Bibliografia bàsica:

- **J. BUSQUETS, Les heretgies en l'Església antiga, Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya, 1998;**
- A. CORBIN (dir.), Histoire du christianisme, Paris: Ed. du Seuil, 2007.
- J. de C. LAPLANA, L'Església dels primers segles, Barcelona: Ed. Mediterrània, 2006.
- L. PIETRI (dir.), Histoire du christianisme, vol. I: Le Nouveau Peuple: des origines à 250, Paris: Desclée, 2000 / Ch. et L. PIETRI (dir), Histoire du christianisme, vol II: Naissance d'une chrétiente: 250-430, Paris 1995;
- A. PLADEVALL, Història de l'Església a Catalunya, Barcelona: Claret 2007.
- **M. SOTOMAYOR – J. FERNÁNDEZ UBIÑA (coord.), Historia del Cristianismo. I. El mundo antiguo, Madrid – Granada: Trotta – Universidad de Granada 2003.**
- G. THEISSEN, La religión de los primeros cristianos: una teoría del cristianismo primitivo, Salamanca: Sígueme 2002.